

עריכת ברית מילה
לתינוקות ומבוגרים
בחדרי ניתוח
בארץ ובעולם

עלון ברית אבות פרפראות וסיפורים לברית מילה לפי סדר הפרשיות פרשת דברים

תשפ"ג

מפעולות הארגון

בדיקת צהבת בבית
במכשיר זהה לבית החולים

ייעוץ בעניני ברית מילה

ניתן להשיג את הספרים
"סדר ליל הברית"
"פניני הברית"
"תפילות ומנהגים לברית"

משרד "ברית אבות"
רחוב דברי חיים 6 ביתר עילית
טלפון: 025022814

מהספר פניני הברית

בנין ביהמ"ק השלישי בזכות הברית

מובא בגמרא, אמר רבי יצחק, בשעה שחרב בית המקדש מצאו הקדוש ברוך הוא לאברהם שהיה עומד בבית המקדש, אמר לו מה לידידי בביתי, אמר לו על עיסקי בני באתי, אמר לו בניך חטאו וגלו, אמר לו שמא בשוגג חטאו, אמר לו עשותה המזימתה, אמר לו שמא מיעוטן חטאו, אמר לו הרבים, היה לך לזכור ברית מילה, אמר לו ובשר קודש יעברו מעליך (לא היו מלין עצמם)...מכאן למדים שאם היו ישראל מלים עצמם הבית לא היה נחרב בזכות הברית.

ברוך השם, בשבוע החולף זכינו למול יהודי בגיל 28 שנה שהגיע ממדינת שבדיה ללמוד בישיבה, ונקרא שמו בישראל-דוד.

וכן שתי אחים בגילאי 15 17 מפליטי העיר ז'ירוזיה שבאוקראינה, נימולו מתוך שמחה והתרגשות שמקיימים מצוה כה גדולה, ונקרא שמם בישראל, מיכאל, שמואל ברוך.

יהי רצון שנוזכה ונוסיף הלאה להביא יהודים לקיום מצות המילה ונקרב את בנין בית המקדש השלישי במהרה בימינו אמן.

המוהל הרב אהרן יוסף קרמר

ואת עוג מלך הבשן. (א ד) נודע מה שאמרו חז"ל (בבא קמא מא:): רבי שמעון התימני היה דורש כל אתין שבתורה וכו', כי כל את רבויא הוא שבא לרבות איזה דבר מה שלא נכתב, וכאן נמצא להיות שואלין ודורשין בהאי את מה בא לרבות, כי היה יכול לכתוב ועוג מלך הבשן, והנראה שבא לרבות את המבואר בזוהר הקדוש בפסוק (במדבר כא) אל תירא אותו. אל תירא מאות שלו, כי היה נחתם באות ברית מילה לפי שהיה עבד קנין כסף בבית אברהם ומל אותו כמה שנאמר, וכל אנשי וגוי ומקנת כסף נימולו אתו. ומזה נתיירא משה שלא יעמוד לו זכות הברית, והשיבו הקדוש ברוך הוא אל תירא אותו. מאות שלו, כי כבר חילל בריתו, והנה מלת ואת הוא אות, וזה שבא הכתוב כאן לרבות שהיה בו חוץ ממה שהיה בסיחון המלך קשה והמדינה קשה והוא גם הוא קשה כמוהו, וחוץ לזה היה נחתם באות ברית שמל אברהם אותו, ואף על פי כן לא היה יכול לעמוד בפני משה והכה אתו ואת כל עמו עד בלתי הותיר לו שריד, ובחוש ראו בזה גבורת משה שהוא לבדו הכה את עוג בעצמו כמאמר חז"ל (ברכות נד:): ומי יתיצב לפני בני ענק אם לא משה עבד ה', ואחר כל זה ודאי מהראוי להטות אוזן לשמוע מפיו תוכחה ומוסר דברי אלהים חיים ומלך עולם: (באר מים חיים)

מול סוף. ב' במסורה. מול סוף. ואידך, (יהושע ה, ב) מול את בני ישראל שנית. ה' דברים נאמרו בקנה אין מוהלין בו ואין חותכין בו בשר ואין שוחטין בו וכו', כדאיתא במסכת חולין (טז:): וזהו שאמר לו הקדוש ברוך הוא ליהושע, עשה לך חרבות צורים. ואל תמול בקנה הגדל בסוף, פירוש באגם, וזהו מול סוף. מול את בני ישראל: (בעל הטורים)

וקשה על פירושו שהוראת הלשון משמע איפכא מול סוף שימול בקנה הגדל בסוף, על כן נראה לפרש מסורה זו שבאה לרמוז שמכלל תוכחותיו של משה רמז להם לישראל שעונותיהם הטו אלה שהיו כל מ' שנה נזופין לשכינה עד שבסיבה זו לא מלו במדבר לפי שלא נשבה להם רוח צפונית כדאיתא במסכת יבמות (פרק הערל עא:): אמר רבה בר יצחק אמר רב לא ניתנה פריעה לאברהם שנאמר (יהושע ה) בעת ההיא אמר ה' אל יהושע עשה לך חרבות צורים ושוב מול את בני ישראל שנית. ודלמא הנך דלא מהול כלל שנאמר כי מולים היו כל העם היוצאים וכל העם הילודים וגומר. אם כן מאי שוב ומאי שנית, אלא לאו לפריעה ולאקושי סוף מילה לתחילת מילה מה תחילת מילה מעכבת אף סוף מילה מעכבת וכו' ובמדבר מאי טעמא לא מהול אי בעית אימא משום חולשא דאורחא ואי בעית אימא משום דלא נשיב להם רוח צפונית וכו' משום דנזופין היו וכו', והתוספות מפרשים שם בגמרא שבמדבר מלו ישראל אמנם בלא פריעה דהיינו סוף מילה ועל ידי יהושע נתקיימה גם סוף המילה והביאו שם התוספות ראייה על זה מפרקי דרבי אליעזר, ואם כן להצעה זו מצינו שמשום שנזופין היו במדבר על כן לא יכלו לקיים סוף המילה עד ימות יהושע זהו שהוכיחן משה לאמר שעונותיהם גרמו להם להיות נזופין ושלא קיימו מול סוף רצה לומר סוף המילה ואמר להם דרך תוכחה מול סוף. היה לכם לקיים גם סוף המילה אם לא מצד שהייתם נזופים כאמור זהו שהביא בעל המסורת מול שנית וכו'. בימי יהושע נאמר מול את בני ישראל שנית לתקן תוכחת משה שאמר לישראל מול סוף וק"ל: (עוללות אפרים)

הואיל משה באר את התורה הזאת. (א ה) כתיב סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם. איזהו סוד ה', זו מילה שלא גלה אותה מאדם ועד עשרים דור עד שעמד אברהם ונתנה לו שנאמר ואתנה בריתי ביני ובינך. אמר לו הקדוש ברוך הוא, אם תמול תטול סוד ה', מה סוד ה', ס' ששים ו' ששה ד' ארבעה הרי שבעים, שבעים אני מעמיד ממך בזכות המילה, שנאמר (דברים י) בשבעים נפש ירדו אבותיך. מעמיד אני מהן שבעים זקנים שנאמר, (במדבר יא) אספה לי שבעים איש מזקני ישראל. ומעמיד אני מהן משה שהוא הוגה בתורה בשבעים לשון, שנאמר (דברים א) הואיל משה באר וגו'. בזכות מי בזכות המילה, שנאמר סוד ה' ליראיו: (בראשית רבה מט) ולפי זה לרמוז כל האמור נוטלין היין גימטריא ע', דנכנס יין יצא סוד, ומברכים עליו בעת המילה: (זכר דוד)

והנכם היום ככוכבי השמים. יוסף עליכם ככם אלף פעמים. (א י) יש לפרש על פי מה דאיתא במדרש על פסוק איכה ירדוף אחד אלף. שפחות מישראל חשוב כאלף מן אומות העולם, והובא על פסוק לעם נולד כי עשה. מאימתי קטן נקרא נולד, חד אמר משעה שנימול, וכן הובא בתשובת מהרש"ל (סי' ע"ג) שאונן מותר למול את בנו קודם קבורה, כי מה שאונן פטור מכל המצות הוא מפני כבוד המת, ואמרו בירושלמי נולד בן זכר באותה המשפחה נתרפאת כל אותה המשפחה, ועיקר לידת זכר הוא ביום מילתו, ועל ידי זה ניקל גם כן הדין מן המת, נמצא שמילת בנו הוא גם כן כבוד המת, ולכן מסתברא לומר, שמה שאמרו, שישראל אחד חשוב כאלף, הוא לאחר שנימול, וגם שעולה על הכוכבים הוא גם כן כנ"ל, אבל לפני שנימול, אף על פי שהוא גם כן ישראל מכל מקום, די שיהיה נחשב ככוכבים, ובתרגום יונתן בקרא (בראשית מח) בך יברך ישראל. כתב, וברכון בית ישראל ית ינוקא ביומא דמהולתא. וידוע שישראל לא מלו במדבר שלא נשבה רוח צפונית, נמצא שקודם שנימולו לא היו ראויים לברכה, וגם לא היו אלא ככוכבים, וזה שכתוב, והנכם היום ככוכבי השמים. ולא למעלה מהם, וזהו מצד עצמכם שאין אתם נמולים כאבותיכם על כן אין מקום לברכת אבותיכם שתחול עליכם, אבל אני מברך אתכם, ה' אלקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים. דהיינו שיתן לכם לב טהור ותימולו עצמכם שעל ידי זה תחשבו אלף פעמים כפי מה שאתם עכשיו ואחר כך, ויברך אתכם כאשר דבר לכם. שתהיו למעלה מן הכוכבים, לכן שייך שפיר לומר זו משלי, כי כן דרכם של תלמידי חכמים שמוזהירין את דורם על שמירת המצות, ומשה רבינו עליו השלום גם כן ציוה להם על קיום מצות מילה: (חתם סופר על התורה)

וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה ובניכם אשר לא ידעו היום טוב ורע המה יבואו שמה ולהם אתננה והם יירשוה. (א לט) יראה ממה שכתב ולהם אתננה שתלה הנתניה בו יתברך וחזר ואמר והם יירשוה שתלה הירושה בם ובזכות עצמם, היינו משום שנכנסו לארץ ישראל אז בזכות שמלו עצמם כפירש"י ביהושע (ה ד) וזה הדבר אשר מל יהושע. וירשוהו גם בזכות עצמם, אמנם הקדוש ברוך הוא הוא הגורם לזה שעל ידי שנתנדו דור המדבר עתה ולא נשב רוח צפונית נמנעו מלמול בניהם ועל ידי זה שהיו ערלים ומלו עצמם ירשו הארץ, והיינו דקאמר להו על ידכם יהיה טפכם לבז שישארו ערלים וכדי בזיון, ועל ידי זה יבואו בניכם שמה ויהיה בבחינת להם אתננה, ובחינת והם יירשוה, ואולי משום כן רמז בר"ת אשר לא ידעו היום. ר"ת אליה, שהוא מלאך הברית כידוע הממונה על המילה: (חתם סופר)

אתם עוברים בגבול אחיכם בני עשו. (ב ד) קשה למה הוזכר אצל עשו עניין אחוה, וטעם אחיכם בני עשו, שיחוס ישראל מן אברהם, וכל זרעו אחים, כי כולם הם נמולים, וזה טעם לא תתעב אדומי כי

אחיך הוא (להלן כג ח) רק בני הפלגשים ישמעאל ומדין וכל בני קטורה, אינם באחווה, מן הכתוב (בראשית כא) כי ביצחק יקרא לך זרע: (רמב"ן)

ויש להוסיף על פי הגמ' (ראש השנה יט.) שהביא רב טובי בר מתנה בעשרים ותמניא ביה אתת בשורתא טבתא ליהודאי דלא יעידון מאורייתא, שגזרה המלכות גזרה שלא יעסקו בתורה ושלא ימולו את בניהם ושיחללו שבתות, (וביאר המהרש"א בטעם ג' דברים אלו, מפני שבשלשה מצוות אלו ישראל מובדלים הבדל גדול מן העמים) מה עשה יהודה בן שמוע וחביריו, הלכו ונטלו עצה ממטרוניתא אחת שכל גדולי רומי מצויין אצלה, אמרה להם, בואו והפגינו בלילה, הלכו והפגינו בלילה, אמרו, אי שמים, לא אחיכם אנחנו, ולא בני אב אחד אנחנו, ולא בני אם אחת אנחנו, (ויש לומר שנקטו כאן אחיכם כרמב"ן שארם הוא עשיו וקראם בלשון אחיכם על שם שגם עשיו נימול עם יעקב) מה נשתנינו מכל אומה ולשון שאתם גוזרין עלינו גזירות קשות וביטולם ואותו היום עשאוהו יום טוב, משמע שעשו נימול, ויש מדרשים שמבואר להדיא שעשו לא נימול, וכמדרש שהביא דעת זקנים מבעלי התוספות על הפסוק, ויצא הראשון אדמוני. כשראהו אביו, אמר עדיין לא נבלע בו דמיו ולא רצה למולו לשמונה ימים, כדאמרינן גבי מעשה דשתי נשים שבאו לפני נתן הבבלי וכו', כשעבר שנה או שנתיים וראה יצחק שלא החליף מראיתו ידע שזו תולדתו, ואפילו הכי לא מל אותו, אמר הואיל ולא מלתי אותו לשמנה כמוני אמתין עד שיהיה בן י"ג כמו ישמעאל אחי ואמול אותו, וכשהיה בן י"ג שנה הוא עכב בעצמו ולא רצה למול והיינו דכתיב אם לא דם שנאת ודם ירדפך. וכן מבואר בתנא דבי אליהו (פרק כד) שעשו לא נימול. בטעם הדבר (כלי חמדה) שיצחק חשב לדחות את המילה עד י"ג שנה, יש לומר כי רצה להמתין עד שעשו יהיה מחויב בדבר ואז יהיה נכלל, בשומר מצוה לא ידע דבר רע:

כי בידך נתתי אתו. (ג ב) כי בידך אתננו אין כתיב כאן, אלא כי בידך נתתי אתו, כבר פסקתי את דינו מימות יצחק, כיצד, בשעה שמל אברהם את יצחק בנו, עשה משתה וקרא לכל מלכי כנען, שנאמר, (בראשית כא) ויעש אברהם משתה גדול וגו'. מהו גדול, שכל גדולים היו שם, אף עוג היה שם, באותה שעה אמרו לו לעוג, לא כך היית אומר, אברהם פרדה עקרה הוא ואינו מוליד, כיון שראה את יצחק, אמר מהו זה אין זה כלום באצבעי אני הורגו אמר לו הקדוש ברוך הוא כך אמרת על מנת שתראה אלפים ורבבות יוצאים ממנו, ובידם אותו האיש עתיד ליפול: (מדרש רבה פרשה א)

ימי הילולא של צדיקים בשבוע זה

הרה"ק ר' יצחק חריף ב"ר יוסף משה מסאמבור זצ"ל. תקע"ג.	יום ראשון כ"ז תמוז
הרה"ק ר' משה חיים בהרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאליב זצ"ל. תקצ"א.	
הגאון ר' יעקב חי ציון ב"ר אברהם חיים עדס זיע"א. תשכ"ג.	
הרה"ק ר' אלעזר בהרה"ק ר' אלימלך מליז'ענסק זצ"ל. תקס"ו.	יום שני כ"ח תמוז
הרה"ק ר' משה ב"ר צבי הירש מאיהל (ישמח משה) זצ"ל. תר"א.	
הרה"ק ר' ישעיה משולם זושא בהרה"ק ר' אהרן מטשערנוביל זצ"ל. תרמ"א.	
הגאון ר' שלמה גאנצפריד (קיצור שולחן ערוך) זיע"א. תרמ"ז.	
הגאון ר' יוסף שלום ב"ר אברהם אלישיב זיע"א. תשע"ב.	
רבינו שלמה יצחקי ב"ר יצחק (רש"י הק') זיע"א. ד'תתס"א.	יום שלישי כ"ט תמוז
אהרן הכהן בן עמרם ע"ה. ב'תפ"ח.	יום רביעי א אב ר"ח אב
הרה"ק ר' אהרן בהרה"ק ר' חיים מצאנז זצ"ל. תרס"ג.	
הרה"ק ר' שלמה בהרה"ק ר' בן ציון מבאבוב זצ"ל. תש"ס.	
הרה"ק ר' שמשון ב"ר פסח מאוסטרופולי זיע"א. ת"ח.	יום שישי ג' אב
הרה"ק ר' מנחם עזריה ב"ר יצחק ברכיה (רמ"ע מפאנו) זיע"א. ש"ף.	שבת קודש ד' אב
הרה"ק ר' בן ציון בהרה"ק ר' שלמה מבאבוב (קדושת ציון) זצ"ל הי"ד. תש"א.	

סיפורים מבעלי ההילולא הישמח משה והרה"ק ר' ב"צ מבאבוב זי"ע

החשיבות לקחת סנדק צדיק: פעם אחת בא אל האדמו"ר ר' יואל מסאטמער זי"ע אחד מחסידיו שנולד לו בן זכר, וביקש ממנו לוותר על הסנדקאות לטובת אביו שהוא רב מפורסם, השיב לו האדמו"ר, זקני בעל הישמח משה זי"ע היה אומר, "במקום שאני סנדק ניכר הדבר בילד":

לקבל כסף עבור המילה: סיפר מוהר"ר אברהם לויפער שליט"א אבד"ק דארגא, כשעשיתי ברית מילה לאחד מבני שיחיו ורציתי לכבד הרה"ח המפורסם בצדקתו כש"ת מוה"ר ר' משה יוסף שווארטץ ז"ל במוהללות, שהיה מוהל חשוב מאוד, אך אמרתי לו שאני רוצה לשלם לו עבור כך דידוע מה שכתב בספה"ק ישמח משה זי"ל בעושה מצוה על ידי שליח שכר הוכחתי דלא הוי מצוה בו יותר מבשלוחו רק הוי ממש כעושה עצמו דמה שמבזבז ממנו ליתן לשליח הוי כמו טירחא בגופא, כמו דמשמע בפרק קמא דפסחים לענין בדיקת חמץ בגמרא שם וברש"י ד"ה אלא אפילו באתרא וכו' דמשמע להדיא בזה יותר רבותא שיעשה מצוה בחסרון כיס מלטרוח בעצמו עיין שם, וכבר איתא במסכת אבות לפום צערא אגרא עכ"ד הישמח משה זי"ל, והיוצא מזה דעל ידי שנותנין שכר להשליח נעשה כאילו עושה בעצמו ממש וגם יש בו יותר רבותא שיעשה המצוה בחסרון כיס מלטרוח בעצמו ומשום הכי אני רוצה לעשותו שליח בשכר, ברם אמר לי ר' משה יוסף כי מקפיד הוא מאוד שלא ליקח ממון למוהללות, אמרתי לו אם כן אחפש מוהל אחר שיתרצה לעשותו, אז אמר לי שמרוצה ליקח המעות, דהא עיקר טעם הדבר שמסרב ליקח המעות הוא כדי לעשות המצוה בשלימות בלי קבלת פרס עליה אבל אם זה גורם לו להפסיד המצוה אזי טוב יותר ליקח המעות כדי לקיים המצוה וכך עשיתי שנתתי לו מאה דאללער שיהיה המוהל שלוחו של אדם כמותו על ידי שכר שנחשב כעושה בעצמו, ומה גם שלפי דבריו הקדושים של הישמח משה זי"ע אף עדיפא מצוה על ידי שליח בשכר שיש בה חסרון כיס מלטרוח בעצמו וכנ"ל: (האשל ברמה)

נשאר לסעודת הברית וחזר לביתו בקפיצת הדרך: באחת מנסיעותיו של הגה"ק בעל ייטב לב לבעלזא היה זה ביום ו' עש"ק כשהיה עדיין במרחק רב מהעיר ביקש מבעל העגלה שיזרז את סוסיו כי חשקה נפשו להיות בשבת בבעלזא, והבטיח לבעל העגלה את מלוא שכרו אף אם לא יעלה בידם להגיע לשם לפני בוא השבת, תוך כדי הנסיעה סיפר בעל ייטב לב סיפור על קפיצת הדרך שהיתה לזקנו הגה"ק בעל ישמח משה שנהג לא לצאת לדרך בערב שבת קודש אחר חצות היום, פעם נזדמן לו להיות בברית מילה בעיירה הסמוכה לאוהל, הברית התקיימה קרוב לחצי היום והוא התלבט אם להישאר בסעודה או לנסוע מיד לביתו כדי שלא לעבור על מנהגו, אנשי שלומו הפצירו בו להישאר עד אחרי הסעודה והוא מילא בקשתם, אחר הסעודה ראה כי נשארו עוד כמה רגעים לחצות היום מיד עלה על העגלה ונסע לביתו קפצה לו הדרך ותוך דקות ספורות היה בביתו והגיע עוד קודם חצות היום, כשסיים הגה"ק בעל ייטב לב את סיפורו הרים בעל העגלה את קולו בשמחה ואמר רבי הגענו כבר לבעלזא, בבואו עדיין היתה לו שהות ללכת שם למקוה: (אדמורי בעלזא)

עמד בתוקף לקיים מצות מציצה בפה: כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מהרב"צ מבאבוב זצ"ל הי"ד נהג מדי פעם בנסעו לדרך לקחת איזה חפצא דקדושה, ופעם אחת נגש לארון הספרים והושיט ידו ולקח הסכין של מילה כמובן שמתחילה היה נראה הדבר מוזר אך הגבאים הבינו שיש דברים בגו, כשנזדמן לבערלין שבגרמניה הזמינו אותו לסנדקאות בברית מילה, כמובן שכ"ק מרן הי"ד נענה להזמנה דמצוה וכשהגיע לברית הבחין שהמוהל היה מהמודרנים והכין לו בצדו איזה כלי למען יוכל לקיים בו המציצה אחר המילה, אך כ"ק מרן הי"ד התנגד בכל תוקף לזה ולא הסכים שישנה ממנהג הקדמונים מקדמת דנא אולם המוהל התווכח ולא רצה בשום פנים ואופן למצוץ בפה לכן צוה כ"ק מרן הי"ד לגבאי שיביא את סכין המילה, וכשקיבלו ניגש למול את הילד והיה בעצמו המוהל והסנדק שני מצוות הבאים כאחד וסוף מעשה במחשבה תחילה ואז נודע שלכן לקח כ"ק מרן את סכין המילה וראה ברוח קדשו הכל, אך כ"ק מרן הי"ד אמר בענוותנותו שלא טמון בזה שום דבר רק שמשום מה נשלחה ידו לעבר הסכין ולכך לקחה: (תהלת חיים)

היו שותפים במצוות המילה
ליהודים "מבוגרים" עולי חבר העמים
שהבריתות נעשים בחדרי ניתוח,
עלות כל ברית 3500 שקלים לשלם לחדר הניתוח
ובזכות זה תראו נחת מכל יוצאי חלצכם, אמן.

לעילוי נשמת ר' יעקב צבי ב"ר יצחק מאניס ז"ל הולצמן

ברית אבות: רחוב דברי חיים 6 ת.ד. 3044 ביתר עילית טלפון: 025022814

ניתן לתרום בנדרים פלוס על שם ברית אבות